

1

Казвам се Паоло де Падова, син на италианка и американски пехотинец. Благодарение на особено съчетание между лоялност и късмет известно време работих като първи асистент на своя обичан братовчед Негово светейшество папата. Службата ми не продължи дълго. Всъщност задълженията ми приключиха в резултат на историята, която предстои да разкажа, история, която самият папа ме помоли да направя публично достойние, когато прецени, че моментът е подходящ. Части от нея вероятно ще ви бъдат познати от заглавията в международните новини, но както може да се очаква, тези части бяха превърнати в сензация, бяха опетнени от слухове, опорочени от погрешна информация.

Сърцевината, същността, пълната и истинска история е известна само на шепа хора, един от които съм аз. Споделям я сега в дух на благоговение и състрадание, но също и в служба на истината. Както обичаше да казва братовчед ми: *Anche i papi sono uomini*. Което може да се преведе така: „И папите са хора“.

2

Колкото и да е странно, моята необикновена история започва с един будист. Или поне с посещението на прочут будист в най-свещените зали на римокатолицизма. Разбира се, папата често приема държавни глави – президенти, министър-председатели, министри. Католиците притежават доста голямо влияние в тъмните стаи на изборителните секции навсякъде по света и политиките, поне религиозните политици, обичат да ходят на поклонение при папата. Снимат се с понтифика, преструват се, че разменят мисли, дават си обещания, които изобщо не възнамеряват да изпълняват, после отлитат обратно към луксозния си живот и управленските си постове.

Опитът ми сочи, че папите изтърпяват тези посещения с възхитително търпение. Многократно разочаровани, те сякаш не спират да се надяват, че световните лидери ще възприемат поведение, което ще намали вероятността от война и ще облекчи положението на бедните.

При посещението на Далай Лама обаче Светият отец имаше основателна причина за оптимизъм. При него щеше да дойде човек с отговорности, сходни на неговите, и с несъмнена отдаденост на вярата и на народа си. Беше втората ми година на тази длъжност и бях минали през може би триста официални посещения. Бях свикнал с трескавите приготовления: мерки за сигурност, пресконференции, интервюта, но когато отидох при папата онази сутрин, усетих почти веднага, че посещението на Далай Лама няма да бъде от обичайните.

Братовчед ми ставаше към четири, прекарваше три часа в молитви и после хапваше лека закуска. Във вторник, четвъртък и събота, когато беше в Рим, Джорджо – както винаги сме го наричали с родителите ми –

ме канеше на закуска точно в седем часа в относително скромното си жилище: тристаен апартамент в дом „Санта Марта“ във Ватикана.

Не ми беше лесно. В седем сутринта не съм в най-добрата си форма – не че най-добрата ми форма е много добра по което и да е време, – но поради предаността си към прочутата личност и от уважение към нечовешки натоварения му график винаги се явявах навреме. Имах достъп до най-високото ниво на сигурност, но за да стигна до папското жилище, все пак трябваше да премина през многобройни служители на сигурността и различни секретари. След като го направих, най-сетне закрачих по познатия застлан с килим коридор и почуках на двойна дървена врата, два пъти по-висока от мен.

– Влизай, братовчедо! – винаги се провикваше бодро папата.

И днес не беше по-различно.

Плюшените завеси в трапезарията му бяха дръпнати и дори в този ранен час през прозорците струеше златиста слънчева светлина. Папата беше облечен с всекидневни дрехи – тъмен панталон и бяла тениска, на тънка верижка на шията му висеше медальон с образа на Светата Дева. Беше бос, както обичаше и предпочиташе (казваше, че това е връзката му, макар и далечна, с бедните хора по света). Слънцето осветяваше едната страна на лицето му и подчертаваше толкова искрена и лъчезарна усмивка, че дори най-заклетият атеист би приел вярата. Прегърна ме сърдечно. След минута вече седяхме един срещу друг на малка маса с мраморна повърхност. Поднесоха ни обичайната закуска – резени круша, кани с билков чай, две парчета холандски шоколад с големината на капачки на бутилки. (Папата беше известен любител на сладкото.) Благодарихме с молитва и започнахме да се храним, но тъй като познавах папата добре, забелязах надигаща се вълна от тревога, леко тревожно поруменяване на лицето му.

– Какво има, Ваше Светейшество?

– О, престани – нареди той престорено сърдито. – За хиляден път ти казвам, Паоло, най-любезно те моля да ме наричаш „Джорджо“ или „папа“, само не „Ваше Светейшество“. Не съм достоен за това обръщение, то е като стена между мен и обичния ми братовчед.

– Невъзможно, Ваше Светейшество – отвърнах. – Аз съм обикновен човек и ако започна да ви наричам „Джорджо“ на четири очи, току-виж, някой ден се объркам и го направя публично.

– Е, и?

– Тогава моите врагове ще ме нападнат, ще нападнат и вас, задето сте ме наели.

– Е, и?

– Ще поставят под съмнение преценката ви... и аз ще се озова на улицата.

Тези реплики бяха само шега.

– Помагаш ми да запазя здравия си разум, братовчедо – често повтаряше папата. – Шегувай се с мен. Разсмивай ме. Напомняй ми, че всъщност съм човешко същество, не фигурант.

– Нещо ви тревожи, Свети отче – отбелязах сега аз.

Той се подсмихна, отмести поглед встрани и предъвка замислено парче круша.

– Не мога да крия мислите си от теб, както не мога да крия греховете си от Бог.

– Какво има?

– Как е Роза?

– Красива, интелигентна, твърдоглава, богата, невъзможно е да се живее с нея, заради което вече не живеем заедно. С две думи, както обикновено. Не сменяйте темата. Какво има?

– А възхитителната ти дъщеря Ана Лиза?

– И тя е добре, макар да не съм я виждал от четири месеца. Липсвате ѝ. По някаква причина Роза си е втълпила, че Ана Лиза има сериозен приятел. А сега ми кажете какво не е наред.

Той подъвка замислено още малко. Отпи от чая. И

както му беше навик – част от несекващата му борба с демона на сладкото, – счупи на две кръгчето черен шоколад и ми подаде по-голямото парче. След миг истината излезе на бял свят.

– Трябва да призная нещо.

– Ще повикам изповедника ви, кардинал Форжеру. Само да приключа...

– Не изповед, Паоло, а признание. Имаш право. Нещо ме тревожи. Усещам... напоследък се чувствам, ами не знам... задушен. Ограничен.

– Емоционално или духовно?

– И двете.

– Подробности, моля.

Той поклати глава безсилно.

– Не мога да го опиша.

– Да отменим ли днешните събития? Да се извиним, че не се чувствате добре. Далай Лама и придружителите му са тук до утре, все още бихме могли...

– Не е това. Нямам търпение да се срещна с него. Много съжалявам, че не се видяхме, когато беше в Рим с Нобеловите лауреати. Беше глупаво и срамно от моя страна. Вслушах се в лош съвет – ужасна моя слабост – и сега искам да му се реванширам. – Папата отново се умълча, поклати леко глава. За миг сякаш не бе способен да ме погледне в очите, а това се случваше изключително рядко. Най-сетне вдигна поглед. – Ще ми направиш ли една услуга, братовчедо?

– Каквото кажете.

Папата е от Аржентина – всеки го знае – и родният му език е испански, разбира се. Родителите му обаче – както и майка ми – са родени в Италия, ето защо като проява на почит към общия ни произход и от уважение към църковните традиции двамата обикновено разговаряме на италиански помежду си. Допълнителното предимство на този наш навик е, че не предизвиква подозрения сред многобройните ми врагове във ватиканската администрация. Повечето гости на папата пред-

почитат да разговарят на английски. Аз владее езика свободно благодарение на родителите си, но Светият отец понякога се затруднява и онази сутрин толкова дълго се колеба, толкова бавно пъкна парчето круша в уста, дъвка и преглъща, че се притесних дали ще намери нужните думи на някой от тези два езика, или ще прибегне към испански – език, който аз обикновено развалям и изопачавам. Ново смълчаване и после той смутено призна:

– Напоследък ме спохождат странни сънища, братовчеде. Имам усещането, че Бог ми изпраща послание, някакъв код.

Той отново се умълча. Смущението му – такава рядкост – смути и мен. Искаше ми се да го попитам за сънищата, но си удържах езика зад зъбите. Той отмести поглед.

– Можеш ли да начертаяш един план, братовчеде?

– Разбира се, Свети отче. Какъв план?

Поредната недоволна усмивка. И отново колебание. А после той каза:

– Да кажем, че реша... да си взема неофициална почивка. Три, най-много четири дни. Би ли организирал нещата?

– Разбира се, Ваше Светейшество. Но всеки би могъл да го направи. Туристическото бюро. Някой от административните асистенти. Или пък хората, които Йоан Павел използваше, за да ходи тайно на ски в Кортина д'Ампецо. Не е трудно да се уреди подобно нещо въпреки охраната...

– Аз обаче искам да се уреди тайно... да изчезна за няколко дни – изненада ме папата. Все още му беше трудно да ме погледне в очите. Безпрецедентен случай. – Не искам да ходя никъде с това нелепо превозно средство. Като клетка е. Отделя ме от хората. И не искам нито охраната, нито туристическото бюро да знае за това. Не желая никой да знае. Само ти и аз. И Роза, ако иска да дойде. Може да се отбием да видим Ана

Лиза, да отидем и на други места, които имам предвид. За три-четири дни... Защо ме гледаш така?

– Търся признаци за деменция, Свети отче... с цялото ми уважение. Лицето ви е може би най-известното на Земята. Със сигурност най-известното в Италия. Как така ще се измъкнем тайно? И после какво? Ще пътуваме по магистралата, ще обядваме с дъщеря ми, ще поплуваме? Тук не е Буенос Айрес. Вече не сме аз на девет, а вие на четиринайсет.

– Абсурдно е – призна той. – Както обикновено, имаш право.

За да го ободря, наистина, само затова, казах (и отговорността за тази забележка винаги ще бъде моя):

– Може да вземем и Далай Лама. Ще упоая някак охраната и на двамата и после тайно ще ви измъкна.

Усмивката на папата озари стаята като второ слънце. Той отпи от чая си, позавъртя течността в уста, преглътна, отново ми се усмихна и после пак наметна мантията на папския си авторитет. И преди бях виждал вълшебното преобразяване, стотици пъти. Веднъж ми каза, че е хубаво и благочестиво човек да бъде смирен, но в даден момент, ако ще ставаш водач, трябва властта да не предизвиква у теб неловкост.

– План, моля – отсече той, все едно само преди брени секунди не се беше съгласил, че хрумването е нелепо. – Хипотетичен, но подробен. До довечера, ако обичаш.

Включих се в малката ни игра.

– До обед ще бъде на бюрото ви, Свети отче.

– Не, не, нищо черно на бяло.

Дори след като чух тези думи, дори след като забелязах строгото му изражение, още бях сигурен, че моят братовчед се шегува.